

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 33Dz/1/2024
Identifikačné číslo spisu: 9624200002
Dátum vydania rozhodnutia: 17. januára 2024
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:9624200002.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a sudcov prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD. a Mgr. Kristíny Babiakovej, v právnej veci proti disciplinárne obvinenému: V.. V. N., sudca I. M. M. L., pre disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. b) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, o vylúčení sudcu JUDr. Mariána Fečíka, takto

rozhodol:

Sudca disciplinárneho senátu 32D Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky JUDr. Marián Fečík je vylúčený z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 32D/16/2023 podľa § 32 ods. 1 zákona Tretný poriadok s spojením § 4 a § 24 ods. 2 Disciplinárneho súdneho poriadku.

Odôvodnenie

1. Na návrh Sudcovskej rady I. M. M. L. a predsedu I. M. M. L. z 13. decembra 2023, č. M. XX/XXXX prebieha disciplinárne konanie proti disciplinárne obvinenému V.. V. N., sudcovi I. M. M. L.. Podľa rozvrhu práce Najvyššieho správneho súdu SR na kalendárny rok 2023 bola vec elektronickou podateľňou Najvyššieho správneho súdu SR pomocou technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom pridelená na prejednanie a rozhodnutie do súdneho oddelenia 32D, v zložení riadiaca predsedníčka disciplinárneho senátu JUDr. Anita Filová a členovia senátu JUDr. Marián Fečík a JUDr. Michal Matulník, PhD.

2. Senátu 33Dz bola dňa 11. januára 2024 predložená námietka zaujatosti sudcu disciplinárneho senátu 32D JUDr. Mariána Fečíka. V oznámení zo dňa 8. januára 2024 sudca disciplinárneho senátu 32D JUDr. Marián Fečík uviedol skutočnosti, pre ktoré žiada byť vylúčený z prejednávania a rozhodovania vo veci. Námietku zaujatosti zdôvodnil tým, že: „S V.. V. N. sa bližšie nepoznám a len ho registrujem ako v justičnom prostredí všeobecne známu osobu. Kolegiálne - kamarátsky vzťah mám ale s manželkou V.. V. N. V.. O. N., ktorá bola na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky vyše 15 rokov mojou kolegyňou. Nešlo pritom len o nejaký strohý kolegiálny vzťah, ale o vzťah aj s kamarátskym rozsahom, keďže sme sa spolu roky bavili o pracovných ale i o nepracovných

(súkromných) záležitostiach. Pokiaľ by V.. V. N. v disciplinárnom konaní vystupoval ako zástupca disciplinárneho navrhovateľa alebo svedok, žiadnu zaujatosť by som subjektívne nepocíťoval. Vzhľadom na to, že V.. V. N. je ale v danom disciplinárnom konaní v postavení disciplinárne obvineného, t.j. zo strany disciplinárneho senátu má byť priamo rozhodované o jeho osobe, resp. disciplinárnej zodpovednosti, javí sa mi, že som voči jeho osobe zaujatý. Rozhodovanie o V.. V. N. by som totiž nepriamo vnímal aj ako rozhodovanie dotýkajúce sa jeho manželky V.. O. N.. Inak povedané, keďže V.. V. N. nevystupuje v rámci disciplinárneho konania vo verejno - mocenskom alebo inom (čisto) procesnom postavení, ale ako disciplinárne obvinený, teda sa jedná o jeho vlastnú vec s logickým presahom aj na jeho manželku, cítim v danej veci subjektívny prvok vlastnej zaujatosti. Súčasne toto oznámenie podávam aj s akcentom na vyhodnotenie objektívnej stránky mojej zaujatosti v rámci teórie zdania. V rámci justičných kruhov je všeobecne známe, že sme s V.. O. N. boli dlhoroční kolegovia na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky a táto skutočnosť by mohla evokovať moju zaujatosť na rozhodovanie v takej veci, ktorú možno považovať (i keď nepriamo) aj za vlastnú vec V.. O. N..

3. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky podľa § 24 ods. 2 DSP posúdil námietku zaujatosti vznesenú sudcom súdneho oddelenia 32D JUDr. Mariánom Fečíkom v disciplinárnej veci prejednávajúcej disciplinárne obvinenie V.. V. N., sudcu I. M.X. M. L. vzhľadom na jeho pomer k účastníkovi, ako aj k veci.

4. Podľa § 4 Disciplinárneho súdneho poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak a ak to povaha veci nevyklučuje, na disciplinárne konanie sa primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku o základných zásadách trestného konania, o spoločnom konaní, o vylúčení súdu a iných osôb, o obhajcovi, o úkonoch trestného konania, o dokazovaní, o rozhodovaní súdu, o hlavnom pojednávaní, o odvolaní, o dohode o uznaní viny a prijatí trestu, o obnove konania a o trovách trestného konania.

5. Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý sa podľa § 4 DSP použije aj v disciplinárnom konaní, je z vykonávania úkonov disciplinárneho konania vylúčený okrem iného prísediaci sudca, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k (okrem iného) osobám, ktorých sa úkon priamo týka. Pomerom prísediaceho sudcu k osobám uvedeným v cit. ustanovení sa rozumie jeho vzťah k niektorej z uvedených osôb, ktorý môže vyvolať pochybnosti o nezaujatosti prísediaceho sudcu. Za takýto vzťah treba považovať najmä príbuzenský a rodinný pomer, no okrem toho môže ísť aj o priateľstvo. Pri posudzovaní, či tento pomer zakladá alebo nezakladá pochybnosti o nezaujatosti, nie je rozhodujúce subjektívne presvedčenie prísediaceho sudcu. Podstatné je, či oznámené skutočnosti sú objektívne spôsobilé takéto pochybnosti vyvolať.

6. Podľa § 24 ods. 2 Disciplinárneho súdneho poriadku o námietke zaujatosti a o oznámení predsedu disciplinárneho senátu, sudcu disciplinárneho senátu alebo prísediacich a o ich zaujatosti rozhoduje trojčlenný senát najvyššieho správneho súdu určený náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom spravodlivosti do siedmych dní od predloženia veci.

7. Účelom právnej úpravy ustanovenej v citovanej právnej norme § 24 DSP je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu, k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď: 1./ k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť), 2./ k účastníkom konania (o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu tak pozitívneho alebo negatívneho), 3./ k zástupcom účastníkov konania.

8. Pomer k veci ako okolnosť spochybňujúca nezaujatosť sudcu predpokladá situáciu, keď sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti

vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť alebo nezaujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie pridelenej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností. Pre vylúčenie sudcu z prejednanie a rozhodnutie veci nepostačujú subjektívne pocity, resp. domnienky účastníka konania, z dôvodu ktorých tvrdí, že má pochybnosti o nezaujatosti sudcu na prejednanie a rozhodnutie veci, (ako aj je nepostačujúci subjektívny názor konajúceho sudcu, že sa cíti byť zaujatý na prejednanie a rozhodnutie mu pridelenej veci) so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom, pochybnosti o jeho nezaujatosti, dôvodnosť ktorých musí však vyplývať z objektívne preukázateľných skutočností.

9. Nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkolvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersack v. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982).

10. Existencia nestrannosti musí teda byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, t.j. zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (pozri rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 16/00).

11. Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Nestrannosť sudcu je zvyčajne definovaná ako „absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci.“

12. Za objektívne pritom nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci pristupuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine iura et studio“, teda nezávisle a nestranne.

13. Predpokladom skutočného uplatnenia zásady rovnosti účastníkov v konaní a zaistenia záruk správneho a spravodlivého rozhodnutia je, aby v konaní konal a rozhodoval sudca nezaujatý, ktorý nie je v žiadnom osobnom vzťahu k účastníkom a k ich zástupcom, a ktorý nie je žiadnym spôsobom zainteresovaný na výsledku konania. V súlade s tým sú stanovené ako dôvody vylúčenia sudcu sudcov pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom. Zákon zakladá vylúčenie sudcu existencii určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétne označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu.

14. V tejto súvislosti Najvyšší správny súd Slovenskej republiky poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 47/05, v ktorom ústavný súd vyslovil právny záver, že „obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, to znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci“. Ústavný súd Slovenskej republiky nestrannosť sudcu judikoval aj v ďalších rozhodnutiach (pozri bližšie napr. sp. zn. III. ÚS 71/97, I. ÚS 73/97).

15. V danej súvislosti najvyšší správny súd dáva do pozornosti, že sudca je predstaviteľ súdnej moci. Právomoc súdu sudca vykonáva na nezávislom a nestrannom súde oddelene od iných štátnych

orgánov. Sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje nestranne, spravodlivo, bez zbytočných prietáhov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom. Podľa § 30 zákona č. 385/2000 Z. z. zákon o sudcoch v záujme záruky nezávislosti a nestrannosti výkonu sudcovskej funkcie je sudca povinný dbať svojím správaním na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. V občianskom živote, pri výkone funkcie sudcu, aj po jeho skončení sa sudca musí zdržať všetkého, čo by mohlo narušiť vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu alebo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Z toho vyplýva, že sudca musí byť nielen nestranný, ale sa musí ako nestranný javiť navonok (§ 2 ods. 1 a 2 zákona o sudcoch).

16. Práve osobitný vzťah sudcu k štátu musí sudcovi umožniť konať a rozhodovať nezávisle a nezaujato vo všetkých veciach, teda aj vo veciach podliehajúcich súdnemu prieskumu. K tomuto postojú čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky výslovne sudcovi priznáva nezávislosť pri výkone jeho funkcie.

17. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosti sudcu (napr. Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998). Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať.

18. Procesne účinnou, t. j. spôsobilou vyvolať konanie, je len taká námietka zaujatosti, ktorá je založená na skutočnostiach týkajúcich sa vzťahu sudcu k prejednávanej veci, teda k veci, z ktorej má byť vylúčený alebo ku konkrétnym osobám, ktoré v nej vystupujú. Procesne úspešnou bude taká námietka potom vtedy, ak sú v nej uvedené skutočnosti, posudzujúc ich subjektívneho i objektívneho hľadiska, preukážu taký pomer sudcu k prejednávanej veci alebo k už uvedeným osobám, ktorý vyvoláva pochybnosti o jeho nezaujatosti. Inak povedané, subjektívny a objektívny test nezaujatosti sudcu sa uplatní (aktivuje) iba pri posudzovaní dôvodov vylúčenia, ktoré sa týkajú prejednávanej veci a v nich vystupujúcich osôb.

19. Senát rozhodujúci o zaujatosti sudcu JUDr. Mariána Fečíka posúdil existenciu jeho nestrannosti v konaní a rozhodovaní o disciplinárnom návrhu sp. zn. 32D/16/2023 podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia sudcu v danej veci a tiež podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytol dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť. Z objektívnych okolností podmieňujúcich vzťah sudcu nielen k predmetu disciplinárneho konania, ale aj jeho vzťah k disciplinárne obvinenému a jeho manželke, s ktorou boli dlhoročnými kolegami na spoločnom pracovisku a mali dlhoročný nielen kolegiálny, ale aj kamarátsky vzťah, senát rozhodujúci o námietke kvalifikovane posúdil pochybnosti, ktoré by sa u člena disciplinárneho senátu mohli navonok javiť ako reálne existujúce v kontexte nestrannosti /zaujatosti/ predpojatosti sudcu - člena senátu (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 462/2011-22 zo 7. 12. 2011). Pri zohľadnení teórie zdania je možné sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, ako tomu bolo aj v danej veci, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine iura et studio“, teda nezávisle a nestranne.

20. Vzhľadom na vyššie uvedené Najvyšší správny súd Slovenskej republiky podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku za primeranej aplikácie ustanovení disciplinárneho súdneho poriadku rozhodol tak, že vec prejednávajúci sudca Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky JUDr. Marián Fečík je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod spisovou značkou 32D/16/2023.

21. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 24 ods. 2 disciplinárny súdny poriadok).

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.